

# Almanac de Interlingua

Numero 80 – Octobre 2016

Editor: Cláudio Rinaldi ([almanacdeinterlingua@yahoo.com.br](mailto:almanacdeinterlingua@yahoo.com.br))

## Sculptura in carne

Gracile ma firme  
Sia assi su pedes  
Lisie e graciöse  
Sia su garretes  
Solide ma blande  
Sia su culetto

Genus e talones  
Ossee ma non troppo  
Coxas multo ronde  
Massive, non grosse  
Fresc e humorate,  
Su tenere amor

Spatulas d'angelo  
Spina saliente  
Ossettos in puncta  
Al hanca stringente  
Un belle triangulo  
Rosee e movente

L'umbilico parve  
Sur un ventre plan  
Pelle perfumate  
A piletos setose  
Corpore legier  
E duo senos pulpose

Su facie sia nobile  
Capillos fragrante  
Le collo, adorabile  
Oculos d'amante  
Surriso ben calide  
E un corde toccabile

Le editor de iste Almanac se mitte a poeta, per prime vice in Interlingua, animate per tante collegas qui ha inviate lor poemas pro publication. Que assi continua!

## In que crede le wiccanos?

Ben que recognite como religion in le Statos Unite, Espania e Portugal, le Wicca remane como un movimento secrete sur le qual il ha habite plus de speculation que de information consolidate. Il non es simple trovar un definition unanime sur illo inter su membros. On tende a describer lo como un philosophia o un “spiritualitate” que seque inseniamentos religiose ancian, de civilisationes que precedeva al christianismo. Secundo iste credentia, il ha nulle ben e mal absolute, ma antea un processo constante de mutation energetic.

Le consenso situa le origine del Wicca al initio del decennio de 1950, quando Anglaterra aboliva leges contra credentias e activitates magic. Tunc, Gerald Gardner organisava in libros cognoscentias sur magia e sortilegios que ille habeva acquisite durante su permanentia in Asia. In celle epocha, le collectivitate pagan se denominava *Wica*, con un sol C. A partir de 1962, le termino *Wicca* reimplaciava *Witchcraft* como denomination del communitate e de su practicas religiose. In anglese ancian, un mago se denominava *wicca* (pronunciate “witcha”) e un maga *wicce* (“witche”).



Usate como amuleto, le pentaculo o stella de cinque punctas allude al cinque elementos classic, symbolos del transformation del materia. Le spirito (anque dicte ‘ether’) representa le unitate del quatro altere elementos: aer, aqua, terra e foco.

Diverse lineages dicte “traditiones” coexiste. Lo que seque stricteamente le initiation establite per Gardner es denominate *British Traditional Wicca*, e algunos defende inclusive que solamente iste secta debe appellar se Wicca, e non alteres plus recente o plus eclectic. Multe wiccanos non pertine a un *coven* (‘grupo de initiatos’) e practica de modo solitari, sin le referentia de un tradition specific. Alteres ha apportate elementos eclectic de diverse origines: egyptie, grec, roman, anglosaxon, celtic, judee, asiatic, polynesian. Le wiccanos appella *cowan* a un persona non adherente a lor fide.

Le inseniamentos del Wicca non se basa sur un libro sacre. Nulle autoritate central es recognite e on non crede in le advento de un messia. Le credentia in un vita post morte non es un question central e varia secundo le tradition. Gardner pensava que, per un periodo inter lor morte corporee e lor veniente reincarnation, le animas resta in un loco denominate *Summerland* (‘pais estive’). Plure wiccanos crede que mediums pote contactar le spiritos del mortos. Illes crede anque que il es possibile manipular le fortias del natura per medio de incantamentos e travalios de magia capace de promover cura, protection e fertilitate, per exemplo. Lor rituales se realiza sempre in torno a un circulo sacre.



Gerald Gardner usava iste *Book of Shadows* ('libro de umbras') que on vide in alto. Il se tracta de un obra personal continente receptas de incantamentos, instrucciones de rituales e cantos religiose, cuje textos independente poterea emplear se o rejectar se secundo le discernimento e convenientia de cata wiccano. Cata exemplar del libro deberea differer del alteres, perque cata studiante del Wicca poterea accrescer notas personal e supprimer partes que illes considera inutile o inefficace. Le linguas anglese e francese ha un nomine commun pro iste typo de manual magic, *grimoire*, parola proveniente de un altere manual equalmente complicate: le *grammaire* ('grammatica').

Il ha nulle dogmas moral. Un sententia denominate *wiccan rede* ('consilio wiccan') orienta: *An it harm none, do what ye will* ('Face lo que tu vole, si isto damna a nemo'). Isto sole interpretar se como un declaration de que on es libere pro ager, ma responsabile per su actos. Le sol e le luna coordina cyclos que rege le vita del personas. Le saisons annual, equinoctios, solsticios e cyclos lunar es le principal cartas de orientation de iste moderne magos, qui organisa lor "rota del anno" secundo octo festivitates ancian denominate *sabbat*. Iste datas es le plus auspiciose pro realizar ritos e mitter se in syntonia con le universo. Le sabbats occurre in datas reverse in le hemispherios nord e sud, post que iste festas debe esser connexe con le saisons del natura. Il es permisse mesmo de alterar legermente le data de un sabbat a fin de adaptar se plus ben a peculiaritates local. Yule, le sabbat celebrate le 21 o 22 decembre pro le solsticio de hiberno in le hemispherio nord, coincide con le festa christian del nativitate, illo proprie un relectura catholic de ancian ritos in honor al resurgentia del sol.



Le popular festa de Halloween remane del celebration de un sabbat, Samhain (pronunciate "sowén"). Le data precise es 1 novembre, le anno nove celtic, ma le celebration se inicia al vespere anterior – como le judeos, musulmanes e christianos adventista, multe wiccanos considera que le dies comencia con le poner del sol. Le catholicos faceva de iste feriato lor "die de tote le sanctos", in allusion al credentia pagan de que le animas de illes qui moriva al longo del anno concludese face in iste data lor passage al mundo spiritual.

Le image de un femina portante un cappello conic a conjurar ante un caldieron es un stereotipo elaborate al epocha del Inquisition, a fin de facilitar le persecution de personas cuje credentia era considerate satanic. Hodie, un wiccano vive, travalia e se

vesti como tante altere gente dicte normal. Il ha nulle registro credibile sur quante wiccanos il ha. Mesmo in le Statos Unite, ubi on crede que iste religion ha le plus de adherentes, il ha nulle calculos clar. Plure neopaganos affirma que lor interesse sur iste spiritualitate proveni de lor insatisfaction con le formation religiose traditional e con lor desiro de construir un identitate proprie.



Le veneration del sol e del luna face que algunos denomina le wiccanos “duotheistas” o “bitheistas”. Plus tosto que entitates, tamen, le divinitates wiccan se vide como archetypos que symbolisa le dualitate e le equilibrio del fortias natural, de modo analoge al conceptos de *yin* e *yang* del systema taoista.

Basate sur *Los secretos de la Wicca, una misteriosa religión*, articulo scripte per Nicolás Bustamante Hernández in le jornal colombian *El tiempo* le 21 octobre 2015, e sur recerca proprie al Wikipedia in anglese.

## Lacte face ben o mal?

Ante decennios, le directiones dietari del Statos Unite ha recommendate de non consumer lacte integral: “Reimplacia lacte integral e natural per opciones sin o con poc grassia”, commanda le *Dietary Guidelines for Americans*, publicate per le governamento federal, al mencionar le rolo nocive del productos lactee sur le sanitate cardiac. Le population ha essite obediente: le scholas banniva le lacte integral e su vendita cadeva.

Totevia, le scientistas es insecur si iste cambio de habito ha apportate melioras al sanitate. Recercas publicate in annos recente ha indicate un resultado inverse: que on debe biber lacte integral a fin de evitar maladies del corde. Secundo advocatos del lacte integral, le facto que illo es plus caloric es un beneficio pro le corde, non un contraindication, como on sole supponer.



Biber o non biber lacte: ecce un question pro debatto inter scientia e bureaucratia in le Statos Unite.

Le idea de que liberar se del grassia saturate duce a plus de sanitate non ha essite comprobate. Le thema remane aperte a discussion per le communitate scientific. Le

cardiologo Dariush Mozaffarian, del Universitate de Tufts, crede que le directiones dietari deberea reconsiderar lor position de que le grassia saturate representa un mal. Secundo ille, judicar un alimento solmente per su quantitate de grassia face le personas cec pro possibile beneficios de iste alimento: “Si nos face recommendationes al publico sur qué on debe mangiar, nos debe esser multo secur de que illos es correcte e non causara damno. Il ha nulle evidentia de que reducer le grassia saturate deberea esser un prioritate.”

Representantes del American Heart Association non concorda con isto e sustene que le grassia saturate augmenta le nivello del mal cholesterol, lo que augmenta le risco de un maladia cardiac. Penny Kris-Etherton, ancian membro del committee pro le *Dietary Guidelines*, dice que il ha “un montania de evidentia” que justifica condemnar le consumo de grassia saturate.

Certe es que le maladias cardiac remane le principal causa de morte in le Statos Unite e que le governmento continua a culpar le grassia saturate per illo. Multe personas lo reimplacia per carbohydratos, lo que non evita le risco cardiac. Melior esserea consumer le grassia insaturate de pisces, nuces e oleos vegetal. On accusa le *Dietary Guidelines* de non provider iste pecia importante de information e questiona le fundamentos scientific sur le quales le governmento se ha appoiate al facer su recommendationes.

Basate sur le articulo *For decades, the government steered millions away from whole milk. Was that wrong?*, per Peter Whoriskey, publicate le 6 octobre 2015 in le jornal *Washington Post*.

### **Damnos irreparabile**

Del radice latin *damn-* deriva in Interlingua parolas como *damno*, *damnose*, *condemnar*, *indemne* e *indemnisation*. Le verbo derivate de *damno* es indifferentemente *damnar* (cf. espaniol *dañar*) o *damnificar* (cf. portugese *danificar*).

Le christianos appella *damnation* al iudicio decisive determinante que un anima va al Inferno e lá resta per tote le eternitate. Le romanos applicava iste mesme termino pro un condemnation legal determinante que un persona era oblitate e jammais plus mentionate. Iste forma de dishonor era decise per le Senato contra traitores, e se mitteva in practica con certe facilitate in un epocha quando le documentation del factos era limitate. Le objective de iste pena era preservar le respecto de Roma e le orgolio de esser un ver citatano roman.



Le nomine de Lucius Augustus Sejanus era obliterate del monetas post que ille era accusate de conspirar contra le imperator Tiberio in le anno 31. In le inscription al dextra, on voleva effacer le litteras CO, le quales se refere al imperator Commodus, considerate inimico public a partir de su assassinato in 192.